

Nämnden Svenska rum 26.02.2026

Esbo stads anvisning för funktionell skolplanering

Beredning och upplysningar:
Toivonen Auli
Manner Amanda
Helin Erkko
Sjövall Kaisa
Ikonen Riikka
fornamn.efternamn@esbo.fi
Telefon 09 816 21

Förslag

Föredragande
Direktör för sektorn för fostran och lärande Narvo-Akkola Merja

Nämnden Svenska rum antecknar för sin del för kännedom Esbo stads anvisning för funktionell skolplanering.

Behandling

Beslut

Redogörelse

Esbo stads anvisning för funktionell skolplanering är ett gemensamt dokument för affärsverket Esbo lokaler och för sektorn för fostran och lärande. Anvisningen förenhetligar principerna för den funktionella lokalplaneringen i skolorna och beskriver den allmänna målbilden för inlärningsmiljöer i Esbo.

Syftet med anvisningen är att säkerställa trygga, jämlika, fungerande och ekonomiskt hållbara skollokaler som svarar mot grundskolornas behov. Anvisningen ger projekten en uppfattning om de gemensamma målen och om en god och fungerande inlärningsmiljö i Esbo stads grundskolor. Anvisningen tillämpas i första hand på nybyggnad och i tillämpliga delar på ombyggnad och utbyggnad.

Anvisningarna, som styr den funktionella lokalplaneringen i Esbo stads skolor, delas in i följande dokument:

- Espoon kaupungin toiminnallinen koulusuunnitteluohje (Anvisningen för funktionell skolplanering i Esbo stad)
- Espoon koulujen mallitilaohjelmat (Modeller för rumsprogram för Esbos skolor)
- Espoon koulujen vaatimustilakortit (Utrustningskort för Esbos skolor)

Anvisningen gäller utgångspunkterna för planering av skollokaler, lokalgrupper och relationerna mellan dem. Modellerna för rumsprogram definierar och förenhetligar antalet och storleken på lokaler i projekt av olika storlekar samt projektets totala omfattning. Utrustningskorten för årskurs 1–6 och 7–9 definierar lokalens basutrustning.

Utöver anvisningen ska det vid planeringen iakttas byggbranschens allmänna anvisningar, lagar och förordningar, Esbo stads tekniska anvisningar och Utbildningsstyrelsens anvisningar. Koordineringen av ett projekt styrs av projektplanen och anvisningarna samt av den pedagogiska rumsplanen som utarbetas av skolan och som beskriver enhetens särdrag. Anvisningar om planeringen av skolornas gårdsområden finns i Espoon koulujen pihasuunnitteluhje 2023 (Anvisningar för planering av skolgårdar i Esbo 2023).

Uppgradering

Den tidigare anvisningen utarbetades år 2017 och motsvarar inte längre behoven. Syftet med den nya anvisningen är att underlätta planeringen genom att definiera principerna, rumsgrupperna och förhållandena mellan rummen samt deras användningsändamål. Den nya anvisningen beaktar bättre undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande och förtydligar skillnaden mellan lokaler för årskurs 1–6 och för årskurs 7–9. Vid uppdateringen bestämdes det att anvisningen om skolplanering styr baslösningarna, men att planeringen av lokaler för krävande särskilt stöd styrs i separata anvisningar och projektvis.

I utarbetandet av anvisningen deltog planeringstjänsterna i affärsverket Esbo lokaler samt serviceområdet lokaler i staben för sektorn för fostran och lärande. Innehållet i anvisningen har behandlats tillsammans med experter på sektorn för fostran och lärande samt samarbetspartner. I arbetet involverades också rektorer och lärare som sköter särskilda pedagogiska utvecklingsuppgifter som deltagit i byggprojekt och dessutom har man dragit nytta av respons om byggprojekten. Utlåtande om utkastet till anvisningen har begärts av arbetsgruppen Rakentaminen kaikille (Byggande för alla). Utlåtandet har beaktats i mån av möjlighet i anvisningen om skolplanering, anvisningen för planering av skolgårdar samt uppdateringen av utrustningskorten.

Anvisningens centrala innehåll

Målet med anvisningen är att skapa en så fungerande inlärningsmiljö som möjligt för alla. Inlärningsmiljön kan anpassas för varierande behov, till exempel med möblering och placering av funktioner. Skolplanering hjälper till måttlig konverteringsflexibilitet så att lokalerna stöder olika undervisningsmetoder, gruppstorlekar och flexibla undervisningsarrangemang. Målet är att bygga lokaler som lämpar sig för olika funktioner och som kan anpassas till föränderliga behov utan strukturella förändringar.

Lösningarna för flyttbara mellanväggar planeras med eftertanke så att de stöder sammanhållning och underlättar samundervisning. Stärkande av närskolsprincipen förutsätter att undervisningsarrangemang som stöder inläringen genomförs i närskolan. Det ökade antalet elever som får stöd, den lagstadgade skyldigheten att ge stöd och inkluderingsprincipen ställer krav på rumslösningarna.

Med hjälp av anvisningen kan man planera lokallösningar som är trygga och hälsosamma för alla elever. Målet är att skapa en god inlärningsmiljö för elever av olika storlek och ålder samt för dem som till exempel har neuropsykiatriska utmaningar. Praktiska lösningar betonas, såsom klar visuell uppfattning, tillgängliga rutter samt sinne- och neurotillgänglighet. Detta inkluderar ljudförhållanden och möjligheter att avbryta och begränsa visuella stimuli.

För att undervisningen ska få ro kommer man till alla lektionssalar direkt från trafikområdet. Möjligheter att öppna upp rummen är måttlig och rummen kan vid behov återslutas. Vid styrning av lokalplaneringen

utnyttjas konceptering för att säkerställa kostnadseffektivitet. I olika objekt används och vidareutvecklas fungerande lösningar.

Med lokalplanering stöds ordnande av gruppsspecifikt och elevspecifikt stöd. Stödet kräver tillräckligt med rum för flexibla grupperingar och specialundervisning på deltid samt rum där man kan lugna ner sig och vila. Rummen möjliggör också specialklasser och permanenta rum för förberedande undervisning i grupp.

Kärnan i skollokalerna för årskurs 1–6 är sociala och anpassningsbara lärobyar med hemklasser och stödutrymmen. Barnen i årskurs 1–6 är i åldern 6–13 år. Verksamheten bygger på klasslärardriven undervisning som utnyttjar mångsidiga arbetsmetoder och stöder elevens egna aktivitet. I principerna för lokalprogrammets kalkyler beaktas hemklassprincipen: stora undervisningsgrupper har ett permanent rum i årskurs 1–6. Lokalerna står till allas förfogande. I rummen för basundervisning beaktas undervisningsgrupper av olika storlek (20–32) och flera vuxnas arbete med eleverna. Rummen för basundervisning kompletteras med rum som kan avskiljas och differentieras. Rummen för specialundervisning i klassform placeras på en egen klassnivå i lärobyn.

Utöver lärobyarna för årskurs 1–6 finns det specialutrustade rum för gymnastik, musik, bildkonst, slöjd och experimentell undervisning i naturvetenskaper samt förenhetligande och mångvetenskapliga lärområden i enlighet med läroplanen.

I årskurs 7–9 är barnen i åldern 12–16 år. Undervisningen är indelad i ämnen som undervisas av ämneslärare. Rummen indelas i basutrustade hemklasser (OT3) och specialutrustade undervisningslokaler med särskilda utrymmeskrav. I de basutrustade rummen möjliggörs grupper med cirka 24 elever som kan delas in i mindre grupper i en del ämnen.

Specialutrustade rum möjliggör undervisning enligt läroplanen för gymnastik, musik, bildkonst, slöjd, biologi, geografi, fysik, kemi och huslig ekonomi. Mindre undervisnings- och differentieringsrum ska spridas ut i närheten av rummen för allmän undervisning och naturvetenskapliga ämnen för differentieringens och inkluderingens behov. Vid placeringen av rummen beaktas samarbetet mellan olika ämnen och skapandet av naturliga rumshelheter. Förbindelserna mellan rummen är tydlig och entréhallen är lätt att övervaka.

Beslutshistoria

Bilaga

- 1 Espoon kaupungin toiminnallinen koulusuunnitteluohje

Tilläggsmaterial

- Espoon kaupungin koulujen pihasuunnitteluohje 2023

För kännedom